

Bomen over 2150

In dit jubileumjaar publiceren we in elk nummer een essay, voortgekomen uit de wedstrijd die vorig jaar werd uitgeschreven door de stichting Koningsschool (www.koningsschool.nl). (Een voorbeeld van een goedgekeurd project van deze stichting is een bijdrage aan het internationale Urban Forestry Forum 'Education the Urban Forester' in het kader van 100 jaar Bosbouw- en Cultuurtechnisch onderwijs in Nederland, door IPC Groene Ruimte, Schaarsbergen en Helicon MBCS, Velp). In dit nummer een bijdrage uit de categorie 'studenten'.

Verslag uitwisseling Nederland-Korea, april 2150

Het bos in 2150

Motto: 'Sol lucet omnibus'

Na het uiterst geslaagde bezoek van een groep Nederlandse studenten integraal landschapsbeheer aan hun collega's van de universiteit van Seoel, was het dit voorjaar de beurt aan de Koreaanse studenten om naar Nederland te komen. In een tijdsspanne van twee weken werd hen een indruk gegeven van het huidige

landschapsbeheer en werd er veel accent gelegd op de rol van bossen hierin. Daarnaast was er uiteraard de nodige ruimte voor vertier en een kennismaking met het studentenleven aan de faculteit der levenswetenschappen van de Universiteit Utrecht. Hieronder volgt een voornamelijk inhoudelijk verslag van deze twee weken.

Dag 1

Het was nog koud toen we 's morgens vroeg met de auto's naar 's lands oudste energiewilgen-plantage "Nieuwkoop" reden in het landgewest Groenehart. In een reactie op een stijgende zeespiegel en een inklinkende bodem in het veenweidegebied is in het westen en noorden een aantal grote meren/wetlands aangelegd dan wel uitgebreid die bij extreme weersomstandigheden als waterberging konden dienen en een verdere inklinking van de veengebieden moesten voorkomen.

Omdat de meren voor het grootste gedeelte erg ondiep zijn en 's zomers vaak droog staan vindt in die delen grootschalige teelt van energiehout plaats. Speciaal voor deze groeiomstandigheden is er een snelgroeende wilgensoort gekweekt die, als het moet, zeer lange tijd onder water kan staan. Op het moment van bezoek waren de oogstwerkzaamheden nog in volle gang. Normaal gesproken vindt de oogst in het begin van de winter plaats maar dit jaar had de aannemer wat problemen gehad met zijn werknemers -er was een tijd lang gestaakt- waardoor een gedeelte nu pas aan de beurt was. Twee machineschepen, eigenlijk een soort varende combines, varen achter elkaar. De eerste snijdt de wilgentwijgen af, duwt ze door een versnipperaar en stort de snippers in de daarachter varende boot. Er was wel haast geboden want het watersportseizoen stond weer voor de deur en als er dan nog gewerkt zou worden zouden de klachten en, in het ergste geval, de juridische aanklachten wegens het verstoren

van de natuurbeleving van de burgers niet van de lucht zijn. Deze zogenaamde "aqua-forestry" voorziet de in het westen gelegen biomassa-centrales van bijna 80% van hun benodigde grondstoffen.

Dag 2/3

De volgende dag werd een bezoek gebracht aan de game farm 'Brammert en Ellert'. Ruim honderd jaar geleden heeft een groep innovatieve boeren in samenwerking met een vooruitstrevende natuurbeschermingsorganisatie in het landgewest Drenthe zo'n 30.000 hectare bos en landbouwgrond bij elkaar weten te brengen, en op het grootste gedeelte ervan een wildmix van edelherten, reewild, zwijn, Heckrond, wisent en Konik-paarden gezet. Een klein gedeelte werd beplant met bos. De dieren zorgden voor jaarlijkse opbrengsten uit de verkoop van vlees, huiden en trofeeën, terwijl ondertussen een kleine houtvoorraad werd opgebouwd. Zodra het jonge bos boven de vraatlijn uitkwam, werd het opengesteld voor de dieren. Een gedeelte van het gebied waar ze aanvankelijk liepen werd afgesloten en met bos beplant. Op deze wijze werd een cyclussysteem opgezet dat zo succesvol bleek te zijn dat deze 'game farms' in allerlei varianten in heel Europa als paddestoelen uit de grond rezen. Met het organiseren van safaritochten voor groepen waarbij men zelf, onder deskundige begeleiding, een stuk wild mag schieten dat dan 's avonds bij het kampvuur wordt klaargemaakt bleek een gat in de markt te zijn ontdekt. Voor veel mensen uit de stad is zo'n safari een zeer waardevolle en soms bijna existentiële ervaring. De Koreaanse gasten werden getrakteerd op een tweedaagse safari. Omdat het echter geen jachtseizoen was konden ze tot hun teleurstelling

niet zelf een stuk wild schieten. Van de beheerders kregen ze echter een stuk zwijn dat ze nog in voorraad hadden, voor aan het spit. De safari was niet helemaal zonder risico's omdat de meeste dieren jongen hadden en de aanwezigheid van mensen absoluut niet duldden. Meerdere malen moest de groep een flinke omweg maken om een aantal Heckkoeien met jongen te omzeilen. En zelfs toen beleefde de groep nog wat angstige momenten toen een uitzonderlijk grote koe het nodig vond het een en ander nog even extra duidelijk te maken door een van de jeeps met haar horens te bewerken! Aan het eind van de dag streek de groep neer rond een van de vaste kampeerplekken met een prachtig uitzicht op een van de uitgestrekte vlaktes bespikkeld met roedels edelherten, een enkel zwijn, en een grote kudde wild rondrennende Koniks. Samen met een zonsoudergang die de hemel in vuur en vlam zette was dit een adembenemend schouwspel.

Dag 4

De "VinexWouden"

Sinds het begin van de eenentwintigste eeuw is er een redelijk consequent beleid gevoerd dat wonen, werken en recreëren concentreerde in vrij compacte stadsgewesten. Zodoende zijn de grootschalige nieuwbouwwijken uit de 20ste en begin 21ste eeuw eigenlijk overbodig geworden. Zij kwamen al gauw voor een groot gedeelte leeg te staan en toen reeds na 20 jaar de eerste woningen aan vernieuwing toe waren besloot men het grootste gedeelte van de wijken te slopen. Omdat ze vaak op erg goede landbouwgrond waren gebouwd werden er plantages van allerlei inheemse loofhoutsoorten aangelegd zoals lindes, esdoorn, kers en es. Eenentwintigste-eeuwse experimenten in

het landgewest Flevoland hadden uitgewezen dat hiermee uitstekende opbrengsten te realiseren waren. Door de opkomst van nieuwe en relatief goedkope verduurzamingstechnieken in het begin van de 21ste eeuw konden de meeste inheemse loofhoutsoorten kwalitatief de concurrentie aan met hardhout uit de tropen waardoor het weer financieel aantrekkelijker werd om in Nederlandse bossen te investeren. Daarbij kwam dat in de meeste landen die tropisch hardhout produceren rücksichtsloze houtkap in de loop der jaren meer en meer heeft plaatsgemaakt voor fatsoenlijk bosbeheer met als gevolg dat de prijzen voor hardhout uit die landen flink zijn gestegen. Nog een factor die de prijs van tropisch hardhout heeft doen stijgen is de ecotaks op transport met schepen en vliegtuigen die sinds 2036 door de World Ecology Organisation (WEO) wereldwijd verplicht is gesteld. Zodoende zijn er momenteel in de nabijheid van de meeste stadsgewesten indrukwekkende, goed ontwikkelde loofbossen die een sterke aantrekkingskracht uitoefenen op recreanten uit de stad die er komen wandelen, de hond uitlaten, mountainbiken en picknicken.

De naam Vinexwouden is eigenlijk een knipoog naar de nieuwbouwwijken van weleer.

Dag 5/6/7

The Beech-Party, the white edition

Een van de hoogtepunten in het programma was een bezoek aan het driedaagse trance festival dat ieder jaar gehouden wordt in een 3 hectare groot beukenbos, makkelijk bereikbaar gelegen in de buurt van Zeist. De combinatie van majestueuze zilverkleurige stammen, een zeer spectaculaire lichtshow en de aanstekelijke af-

wisseling van snelle beats, melodieuze intermezzo's en opzwepende ritmes zorgt jaarlijks voor vele tienduizenden bezoekers uit de hele wereld. Voor het feest wordt de bodem bedekt met een laag zand wat een extra spookachtig effect geeft. De rest van het jaar is het bos gesloten voor publiek om de bomen en de meer natuurlijke bosbewoners te laten bijkomen van het feest.

Dag 8

Dag 8 is ingeruimd om de gasten te laten bijkomen van de ervaringen van de laatste week en met name de laatste drie dagen.

Dag 9

Bezoek aan de wijnmakerij/distilleerderij "de zoete inval"
Een van de regionale producten uit het landgewest Veluwe, die wereldwijde vermaardheid kennen, zijn de wijnen en distillaten gemaakt van o.a. vlierbessen, vlierbloesem, bosbessen, vossenbessen, bramen of een van de vele combinaties die te bedenken zijn. Het waren vooral Nederlanders van mediterrane komaf, Marokkanen en Turken, die alweer vele jaren geleden het initiatief hiertoe namen. Het moslimgelooft dat deze mensen verbiedt zelf alcohol te drinken

was gek genoeg geen enkele belemmering voor hen om zich geheel en al toe te leggen op de grootschalige productie van drank! Het waren vooral in het begin echte familiebedrijfjes en de gemiddelde gezinsgrootte van deze kroostrijke families bleek hierbij een voordeel. De kinderen verzamelen de grondstoffen in het bos en de wat oudere familieleden zorgen voor het verdere verwerkingsproces en de verkoop. Dit alles uiteraard volgens 'traditioneel Veluws recept'!

Omdat dit bezoek uitliep op een waar drinkgelag dat tot diep in de nacht doorging kwam het goed uit dat de volgende dag een onderdeel op het programma stond waarbij de studenten gedwongen werden tot een fysieke inspanning teneinde de alcohol uit het bloed te 'zweeten'.

Dag 10

Om ervoor te zorgen dat onze gasten zoveel mogelijk van een van de oudste en wildste bosreservaten van Nederland te zien kregen hadden we een wandeling van 30 km gepland door de Veluwezoom gelegen in het landgewest de Veluwe. De tocht begon op de rijke lössgronden aan

de rand waar het een ware jungle is, gedomineerd door bijzonder brede beuken, duizelingwekkende douglassen, een paar eigenwijze eiken en veel vervaarlijke varens! Vandaar ging het door over een mozaïek van graslanden, stukken heide, stukken bos van voornamelijk eiken en den- nen maar ook hier en daar wat beuken en hulst, kort gehouden door een gezamenlijke inspanning van hooglanders en edelherten. Hoewel het gebied vrij toegankelijk is voor recreanten kwam de groep bijna niemand tegen op de wandeling. Pas toen ze voor de lunch koers zetten naar een van de weinige eetgelegenheden die er in het gebied zijn kwamen ze weer af en toe groepjes natuurliefhebbers tegen. Na de lunch ging de wandeling verder totdat de groep uitgeput maar een zeer bijzondere ervaring rijker bij de auto's terugkwam.

De resterende drie dagen brachten de studenten door op de campus met het volgen van wat lezingen, het geven van presentaties van het bezoek van de Nederlanders, en het bekijken van de stad en het inkopen van souvenirs.